

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Priemyselná 2, 824 73 Bratislava 26

Kancelária predsedu

Odbor komunikácie a styku s verejnosťou

Malé samosprávy vykazujú problémy nielen s vnútornou, ale aj s externou kontrolou

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky (NKÚ SR) uskutočnil kontrolu v 32 obciach zameranú na evidenciu a nakladanie s pozemkami miestnej samosprávy. Jej cieľom bolo zlepšiť systém evidencie a nakladania s pozemkami dôsledným uplatňovaním kontrolných mechanizmov na úrovni starostu, obecného zastupiteľstva, až po obecného kontrolóra a externý audit. Kontrola poukázala predovšetkým na to, že obce svoje pozemky v účtovníctve neevidujú, a tak znižujú výšku svojho celkového majetku. Zásadným zistením je aj fakt, že zlyháva kontrolný mechanizmus, ktorý je neúčinný, pričom externí audítori nepoukazujú na významné nedostatky v evidovaní a vykazovaní pozemkov.

NKÚ SR vyberal kontrolované samosprávy na základe finančnej analýzy z celkového počtu obcí, ktoré neevidovali pozemky v účtovníctve. Zameril sa na obdobie rokov 2013 až 2015, pričom išlo o obce do 1 500 obyvateľov. Skutočná rozloha neevidovaných pozemkov v kontrolovaných obciach predstavovala 5,21 mil. m². Tieto obce v roku 2015 hospodárili s rozpočtovými príjmami v sume 7,40 mil. eur a výdavkami v sume 7,15 mil. eur. Predpokladaná hodnota neevidovaných pozemkov sa vyšplhala na 4,30 mil. eur, čo v porovnaní s rozpočtom zvýrazňuje dôležitosť správnej evidencie majetku.

Zistenia NKÚ SR

Kontrolóri NKÚ SR zistili, že ani jedna z kontrolovaných obcí v rokoch 2013 a 2014 neevidovala v účtovníctve pozemky vo svojom vlastníctve a nevedla o nich žiadnu evidenciu. Do konca roka 2015 tri z nich (Hvozdnica, Súľov-Hradná, Štiavnička) čiastočne zaevidovali a sedem obcí (Varadka, Vyšný Skálnik, Kostolec, Kvašov, Nimnica, Kraskovo, Pavčina Lehota) ocenilo a zaevidovalo všetky pozemky. Zostávajúcich 22 miestnych samospráv svoje pozemky o výmere 3,66 mil. m² neocenilo a nezaevidovalo do účtovníctva. Hodnota ich majetku by sa zvýšila o 3,48 mil. eur, čo predstavuje zvýšenie v rozpätí od takmer 11 % do 450 %. Nesprávne vykazované údaje o majetku obce zasielali Ministerstvu financií SR (DataCentrum), ktoré boli súčasťou súhrnných údajov o hospodárení verejnej správy.

Úrad zistil nedostatky aj pri nakladaní s pozemkami, keď obce nedodržiavali postupy účtovania, nezverejňovali zámery predať, resp. prenajať pozemky, nezverejňovali ani uzatvorené zmluvy a katastrálnym úradom nenahlasovali dlhodobé nájmy pozemkov. V prípade predávaných pozemkov malo nesprávne účtovanie vplyv aj na nesprávny výpočet výsledku hospodárenia obcí, avšak vzhľadom na výšku hodnoty predávaného majetku tento rozdiel nebol významný.

Ako problematické sa ukázali aj kontrolné systémy obcí, ktoré kontrolóri vyhodnotili ako neúčinné a nastavené kontrolné mechanizmy ako nepostačujúce. Preverenie práce obecných kontrolórov poukázalo najmä na to, že evidenciu a nakladanie s pozemkami nekontrolujú, pričom ich o to nežiadali ani poslanci zastupiteľstiev. Preverenie povinností obcí pri overovaní účtovnej závierky a jej súladu s výročnou správou externým audítorom kontrolóri zistili, že v rokoch 2013 a 2014 si 11 obcí túto povinnosť nesplnilo. Kontrola poukázala aj na fakt, že v prípadoch, keď externý audit vykonaný bol, stanovisko audítorov obsahovalo aj napriek významným chybám pozitívne výroky o tom, že účtovné závierky a informácie vo výročných správach poskytovali vo všetkých významných súvislostiach pravdivý a verný obraz o účtovnej závierke a o finančnej situácii obcí. Výnimkou boli Vyšný Skálnik, Kraskovo, Nimnica, v ktorých audit upozornil na nesúlad v evidencii pozemkov a v týchto obciach v roku 2015 došlo aj k náprave.

Odporúčania NKÚ SR

Úrad upozornil vládu, že je nevyhnutné pokračovať v reforme miestnej samosprávy, ktorá nebola ukončená. Týka sa to napríklad aj oblasti vykonávania kompetencií z hľadiska hospodárenia, nakladania s majetkom zo strany malých obcí prostredníctvom iného obecného, mestského úradu, ktorý disponuje dostatočným odborným a personálnym zázemím. Na elimináciu nesprávnych a neoverených údajov do štatistických podkladov úrad odporučil ministerstvu financií, aby zlepšilo kontrolné mechanizmy pri preverovaní údajov zadávaných zo strany dotknutých subjektov do národných informačných systémov. Zároveň kontrolóri upozorňujú na nefungujúce vnútorné kontrolné mechanizmy na úrovni malých samospráv a taktiež na veľmi formálne pôsobenie externého auditu.

Vzhľadom na zistenia z kontrol uskutočnených najvyššou kontrolnou inštitúciou v roku 2016, ktoré poukázali na opakujúce sa nedostatky samospráv, iniciuje predseda NKÚ SR Karol Mitrík stretnutie s predsedom Združenia miest a obcí Slovenska Michalom Sýkorom, aby spoločne diskutovali o možných systémových opatreniach týkajúcich sa výkonu originálnych a prenesených kompetencií zo strany slovenských obcí a miest. Úrad o výsledkoch a plánovaných kontrolách zameraných na samosprávy informoval aj predsedu parlamentného Výboru pre verejnú správu a regionálny rozvoj s tým, že navrhol stretnutie s členmi výboru.

Vybrané kontrolované obce a podrobnejšie informácie nájdete v záverečnej správe:

<https://www.nku.gov.sk/documents/10157/265201/95904--58.pdf>